

De ACTOREN VAN DE UITVOERING

In Frankrijk zijn de gerechtsdeurwaarder en de uitvoeringsrechter de twee voornaamste uitvoeringsinstanties. De schuldeiser, die in het bezit is van een uitvoerbare titel die voldoet aan de voorwaarden van tenuitvoerlegging ervan (zie fiche 1), zal zich tot de gerechtsdeurwaarder kunnen wenden die bevoegd is om de uitvoeringsmaatregel (deel 1) toe te passen. In geval van moeilijkheden of betwistingen naar aanleiding van de toepassing van deze gedwongen uitvoeringsmaatregel, zal de uitvoeringsrechter ten tonele verschijnen (deel 2).

• De gerechtsdeurwaarder

De gerechtsdeurwaarders zijn openbare ambtenaren (dit wil zeggen dat zij authentieke aktes opstellen die uitsluitend door middel van betichting van valsheid in geschrifte kunnen worden aangevochten).

De gerechtsdeurwaarders zijn overigens ministeriële ambtenaren: het zijn vrije beroepsbeoefenaars die in opdracht van de Staat openbare dienstverlening uitvoeren. Het betreft zelfstandigen, die geen opdracht krijgen van een statelijke entiteit, maar van wie de activiteit is onderworpen aan een controle – *a posteriori* – van hun toezichthoudend ministerie, zijnde het Ministerie van Justitie vertegenwoordigd door de « Procureur de la République ».

De uitoefening van het beroep van gerechtsdeurwaarder wordt strikt omlijst door een geheel van teksten van wetgevende en reglementaire oorsprong, die een statuut vormen dat niet enkel de activiteiten van het beroep, maar eveneens de voorwaarden tot uitoefening van deze activiteiten afbakt. De belangrijkste tekst die het statuut van het beroep definieert is de Verordening nr. 45-2592 van 2 november 1945.

1. WAT ZIJN DE ACTIVITEITEN VAN DE GERECHTSDEURWAARDERS ?

De verschillende activiteitendomeinen van de gerechtsdeurwaarders worden afgebakend door artikel 1 van de Verordening van 2 november 1945 met betrekking tot het statuut van de gerechtsdeurwaarders.

Deze tekst maakt een onderscheid tussen de hoofd- en de nevenactiviteiten.

► De hoofdactiviteiten

Men dient twee soorten hoofdactiviteiten van de gerechtsdeurwaarder te onderscheiden: de activiteiten die exclusief door de gerechtsdeurwaarder worden uitgeoefend en de activiteiten die hij deelt met andere beroepen.

De ACTOREN VAN DE UITVOERING

DE ACTIVITEITEN DIE EXCLUSIEF DOOR DE GERECHTSDEURWAARDER WORDEN UITGEOEFEND

Artikel 1 van de verordening van 2 november 1945 bepaalt dat enkel de gerechtsdeurwaarders mogen overgaan tot de volgende activiteiten:

- betekening van de aktes ;
- tenuitvoerlegging van de gerechtelijke beslissingen.

Het logische gevolg van dit monopolie is dat de gerechtsdeurwaarders, behoudens uitzondering, gehouden zijn om hun medewerking te verlenen wanneer zij daartoe wettelijk gevorderd worden. De uitzondering bestaat in het verbod voor de gerechtsdeurwaarder om te instrumenteren voor rekening van zijn bloed- en aanverwanten.

► De betekening van de aktes

Definitie van de betekening

De kennisgeving is de formaliteit middels dewelke men een persoon officieel op de hoogte stelt van de inhoud van een akte, of door middel waarvan men hem of haar een opzeg geeft, of door middel waarvan men deze persoon dagvaardt om te verschijnen voor een rechtbank, of ten slotte, middels dewelke men hem of haar de inhoud van een gerechtelijke beslissing ter kennisneming geeft.

De betekening bestaat in de kennisgeving van een akte aan de geadresseerde ervan via de gerechtsdeurwaarder.

In bepaalde gevallen, voor de belangrijkste aktes, vereist de wet deze bijzondere wijze van kennisgeving door een gerechtsdeurwaarder (dagvaarding, betekening van een vonnis of van een arrest).

In elk geval, zelfs wanneer de wet een eenvoudige kennisgeving van de akte bepaalt, kan deze laatste steeds door middel van betekening worden uitgevoerd.

Het voornaamste voordeel van de betekening in vergelijking met de gewone kennisgeving bestaat in de bewijskracht die de overhandiging van de akte aan de geadresseerde verleent. Zodra de akte werd overhandigd door middel van betekening, wordt de geadresseerde verondersteld hiervan kennis te hebben genomen. De akte van betekening is, net zoals elke andere gerechtsdeurwaardersakte, een authentieke akte die uitsluitend door middel van betichting van valsheid kan worden aangevochten (complexe procedure).

Wijzen van betekening

De rechtszekerheid van deze wijze van overbrenging wordt versterkt door de hiërarchie van de wijzen van overhandiging die de wet oplegt aan de gerechtsdeurwaarder die betekent.

De ACTOREN VAN DE UITVOERING

De wet bepaalt immers dat de betekening dient te gebeuren « aan de persoon », dit wil zeggen dat de te betekenen akte rechtstreeks door de gerechtsdeurwaarder dient te worden overhandigd in handen van de geadresseerde. De betekening aan de persoon kan op iedere plaats gebeuren.

Enkel in de veronderstelling waarin de betekening aan de persoon onmogelijk zou blijken (ten laste voor de gerechtsdeurwaarder om in zijn proces-verbaal de omstandigheden die een dergelijke onmogelijkheid kenmerken te vermelden), voorziet de wet vervangende wijzen van betekening :

- Betekening aan de woonplaats of aan de verblijfplaats met een kopie overhandigd aan elke persoon die op de plaats aanwezig is – de gezegde persoon moet de overhandiging aanvaard hebben (artikel 655 CPC) ;
- Indien niemand de akte aan de woonplaats in ontvangst kan of wilt nemen, dan zal de gerechtsdeurwaarder een bericht in de brievenbus achterlaten waarin vermeld wordt dat de akte gedurende 3 maanden kan worden afgehaald in de studie (artikel 656 CPC) ;
- Betekening per proces-verbaal van vruchteloze opzoeken : in het geval waarin de geadresseerde van de akte noch een woon- of verblijfplaats en noch een gekende werkplaats heeft, dan zal de gerechtsdeurwaarder de betekening naar het laatst gekende adres sturen (artikel 659 CPC).

De wet voorziet voortaan de mogelijkheid, voor de gerechtsdeurwaarder, om over te gaan tot de elektronische betekening van de aktes, wanneer de geadresseerde zijn toestemming heeft gegeven voor deze bijzondere wijze van overhandiging.

► De tenuitvoerlegging

Krachtens artikel 18 van de wet van 9 juli 1991, zijn enkel de gerechtsdeurwaarders bevoegd om over te gaan tot de gedwongen tenuitvoerlegging van de gerechtelijke beslissingen of tot de bewarende beslagen, dit wil zeggen om over te gaan tot alle dwangmaatregelen die door de wet voorzien werden om het de schuldeiser mogelijk te maken om een bedrag terug te vorderen of om een goed van de schuldenaar onbeschikbaar te maken.

Zodra hij door een schuldeiser aangezocht wordt, dient de gerechtsdeurwaarder hem of haar zijn medewerking te verlenen en dient hij over te gaan tot de invordering van de schuldvordering waarvoor hij beopdracht werd.

Hij kan zich enkel hiertegen verzetten in twee veronderstellingen en onder voorbehoud dat hij zich tot de uitvoeringsrechter wendt :

- indien de maatregel een ongeoorloofd karakter lijkt te hebben ;
- indien het bedrag van de kosten duidelijk het bedrag van de gevorderde som blijkt te kunnen overschrijden.

De ACTOREN VAN DE UITVOERING

De schuldeiser kan vrij de uitvoeringsmaatregelen kiezen: de keuze van het type maatregel (bewarend of uitvoerend) en van het type goed (roerend of onroerend) worden aan hem overgelaten, met inachtneming van de beginselen van noodzakelijkheid en evenredigheid van de maatregel en van het niet-onrechtmatige karakter van de maatregel. De tenuitvoerlegging van deze maatregelen mag hetgeen noodzakelijk blijkt om de betaling van de schuldvordering te bekomen niet overschrijden. De gerechtsdeurwaarder die belast is met de tenuitvoerlegging is verantwoordelijk voor het toezicht op de verrichtingen inzake tenuitvoerlegging.

De gerechtsdeurwaarder beschikt over een waaier aan maatregelen die het hem mogelijk maken om de titel die hem door de schuldeiser werd overhandigd ten uitvoer te laten leggen: inbeslagneming van de roerende goederen van de schuldenaar teneinde deze te verkopen, inbeslagneming van de schuldvorderingen van de schuldenaar, beslag op onroerend goed (betrekking hebbend op de gebouwen), uitzetting, enz... (zie volgende fiches).

Laten we tot slot preciseren dat de gerechtsdeurwaarder bevoegd is om een uitvoerbare titel inzake onbetaalde cheque uit te schrijven. Deze uitvoerbare titel zal dan dezelfde waarde hebben als een gerechtelijke beslissing en zal de gedwongen tenuitvoerlegging ervan mogelijk maken.

DE CONCURRERENDE ACTIVITEITEN

Naast de activiteiten die strikt worden voorbehouden aan de gerechtsdeurwaarders, kunnen deze laatsten eveneens tussenkomen in andere aangelegenheden, net zoals andere beroepen.

► De minnelijke invordering

Krachtens artikel 1 van de wet van 2 november 1945, is de gerechtsdeurwaarder bevoegd om over te gaan tot de minnelijke invordering van alle schuldvorderingen. In dit kader kan de gerechtsdeurwaarder, die werd beopdracht door een schuldeiser die niet in het bezit is van een uitvoerbare titel, niet-dwingende maatregelen toepassen die ertoe strekken om de schuldvordering bij de schuldenaar in te vorderen.

Wanneer hij tussenkomt uit hoofde van de minnelijke invordering, dient de gerechtsdeurwaarder elke dubbelzinnigheid betreffende de aard en de doelstellingen van de berichten die hij naar de schuldenaar stuurt te vermijden. Daar de schuldeiser niet over een uitvoerbare titel beschikt, zijn alle formuleringen die doen geloven dat het een uitvoeringsmaatregel van een uitvoerbare titel betreft, verboden. Meestal zal de gerechtsdeurwaarder de schuldenaar echter de termijn melden waarna, indien de schuldenaar zijn schuld niet heeft betaald, de schuldeiser een rechtsvordering zal instellen met het oog op het bekomen van een uitvoerbare titel.

► De gerechtelijke of vrijwillige verkopen

Op plaatsen waar geen gerechtelijke schatters zijn aangeduid, zijn de gerechtsdeurwaarders bevoegd om over te gaan tot de taxaties en gerechtelijke of vrijwillige openbare verkopen van meubelen en lichamelijke roerende bezittingen.

De ACTOREN VAN DE UITVOERING

► De vaststelling

De vaststelling is een rechtshandeling die een partij toelaat om een bewijs te vormen, hetzij in de loop van een rechtsgeving, hetzij buiten elk geschil.

De gerechtsdeurwaarders werden door de wet bevoegd verklaard om, op het verzoek van een rechter of een particulier, over te gaan tot elke vaststelling van materiële feiten (de vaststelling), zonder hieruit feitelijke of gerechtelijke gevolgen te kunnen afleiden die hieruit zouden kunnen voortvloeien (dat is het verschil tussen een vaststelling en een deskundigenonderzoek). Het door de gerechtsdeurwaarder opgestelde proces-verbaal van vaststelling is op die manier een soort neutrale « foto » die het mogelijk maakt om het bewijs te leveren van het bestaan van een bepaalde materiële situatie op een bepaald ogenblik. Het bijzondere statuut van de gerechtsdeurwaarder, openbaar ambtenaar, heeft een aanzienlijke ontwikkeling van deze activiteit toegelaten.

De vaststelling wordt gebruikt in talrijke domeinen, zoals in huuraangelegenheden om de plaatsbeschrijving bij intrede of bij uittrede op te stellen, in bouwaangelegenheden om de gebreken, de verborgen gebreken en de beschadigingen vast te stellen, in familiale aangelegenheden om bijvoorbeeld het niet afgeven van een kind vast te stellen, in commerciële aangelegenheden om bijvoorbeeld een laattijdige levering of de levering van een defect product vast te stellen of bij spelletjes en wedstrijden om de loting en de toekenning van de prijzen vast te stellen...

De gerechtsdeurwaarders kunnen overgaan tot elke vaststelling op het verzoek van een gewone particulier, in het pand toebehorend aan deze laatste of op de openbare weg. Daarentegen, om te kunnen overgaan tot vaststellingen op private plaatsen toebehorend aan derden, zonder het akkoord van deze laatsten, of in een privaat gebouw toegankelijk voor het publiek, zal de gerechtsdeurwaarder voorafgaand een gerechtelijke beschikking moeten bekomen die hem hiertoe machtigt.

Terwijl deze eerst een louter informatieve waarde had, geldt de vaststelling van de gerechtsdeurwaarder sinds de wet nr. 2010-1609 van 22 december 2010 als bewijs tot het tegendeel bewezen is. Op die manier genieten de - al dan niet tegensprekelijke - uitgevoerde vaststellingen een gewoon vermoeden dat enkel zal kunnen vervallen wanneer het tegendeel bewezen wordt (behalve in strafzaken, waarin de vaststelling nog steeds louter als informatie geldt).

► Opstelling van onderhandse aktes en van juridische adviezen

De gerechtsdeurwaarders zijn bevoegd om onderhandse aktes (zoals de huurovereenkomsten van woningen of handels-huurovereenkomsten, pachtovereenkomsten, enz) op te stellen. Zij kunnen tevens juridische adviezen geven.

De ACTOREN VAN DE UITVOERING

Nevenactiviteiten

De gerechtsdeurwaarders kunnen, naast hun hoofdactiviteit, en onder de voorwaarde van het bekomen van een machtiging van de « Procureur de la République », de volgende activiteiten uitoefenen :

- beheer van gebouwen ;
- activiteit van verzekeringsagent ;
- activiteit van bemiddelaar.

In de uitoefening van deze nevenactiviteiten, behalve wat de activiteit van bemiddelaar betreft, mag de gerechtsdeurwaarder geen gewag maken van zijn professionele hoedanigheid. Deze activiteit staat echter niet volledig los van het statuut van gerechtsdeurwaarder en blijft uitgeoefend onder de controle van de « Procureur de la République » en van de departementale kamer van gerechtsdeurwaarders.

Verboden activiteiten

Het beroep van gerechtsdeurwaarder is onverenigbaar met de uitoefening van elke commerciële of bezoldigde activiteit (met uitzondering van de gemachtigde nevenactiviteiten zoals hierboven vermeld), alsook met de uitoefening van bepaalde gerechtelijke beroepen (rechter, notaris, griffier) en, over het algemeen, met elke administratieve functie.

2. WELKE GERECHTSDEURWAARDER KIEZEN?

Krachtens het decreet van 11 mei 2007 zijn de gerechtsdeurwaarders bevoegd om de handelingen van hun ambt te verrichten in het rechtsgebied van de « Tribunal de Grande Instance (TGI) » van hun woonplaats. De concrete keuze van de gerechtsdeurwaarder behoort toe aan de rechtzoekende.

Om een gerechtsdeurwaarder te kiezen, dient men als volgt te werk te gaan :

- in het telefoonboek gerechtsdeurwaarders selecteren (link...) , het land « Frankrijk »
- de naam van de stad of de postcode van de geadresseerde van de akte of van de woonplaats van de schuldenaar vermelden.
- een gerechtsdeurwaarder kiezen uit de voorgestelde lijst.

Laten we opmerken dat, in werkelijkheid :

- in geval van betekening, zal de gerechtsdeurwaarder in geval van vergissing de akte overmaken aan een territoriaal bevoegde confrater, in overeenstemming met verordening nr. 1393/2007 ;
- u kunt zich steeds wenden tot een gerechtsdeurwaarder, zelfs niet territoriaal bevoegd, opdat hij u kan helpen bij de toepassing van de uitvoeringsmaatregelen.

De ACTOREN VAN DE UITVOERING

3. HOE EN DOOR WIE WORDEN DE GERECHTSDEURWAARDERS BETAALD?

DE KOSTPRIJS VAN DE TUSSENKOMST

De kostprijs van de opstelling en van de afgifte van de aktes van de gerechtsdeurwaarders wordt over het algemeen vastgelegd door een lijst voorzien door een decreet in de Raad van State en als volgt samengesteld : een forfaitair bedrag uitgedrukt in vaste rechten en in evenredige invorderings- of inningsrechten.

Laten we allereerst preciseren dat, in het bijzondere geval van een betekening van een akte afkomstig uit het buitenland, met name in het kader van de verordening (EG) nr. 1393/2007 inzake de betekening en de kennisgeving in de Lidstaten van gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken in burgerlijke of in handelszaken, de Franse Staat een enkel forfaitair tarief van 50 euro heeft voorzien (zie dossier betreffende verordening (EG) nr. 1393/2007). De Franse gerechtsdeurwaarder, die gevorderd zou worden door een Europese confrater of een Europese burger, om over te gaan tot de betekening van een akte op het Franse grondgebied, aan een geadresseerde die in Frankrijk verblijft, zal dus een forfaitair bedrag van 50 euro factureren.

► Vaste rechten

Het bedrag van de vaste rechten voor elke akte wordt berekend aan het basistarief. Het bedrag van het basistarief wordt vastgesteld op 2,20 €.

Deze vaste rechten zijn voorzien van de volgende coëfficiënten :

- 0,5 indien het bedrag van de verbintenis tussen 0 en 128 € ligt ;
- 1 indien dit bedrag hoger is dan 128 € en lager of gelijk is aan 1 280 € ;
- 2 indien dit hoger is dan 1 280 €.

De gerechtsdeurwaarders kunnen overigens aanspraak maken op:

- de kosten overeenstemmend met de verplaatsingen en met de gedane uitgaven ;
- eventueel, een recht voor de inleiding van de procedure ;
- eventueel, een recht voor beheerskosten van het dossier.

Voor alle andere aktes die niet op de lijst vermeld worden, bepaalt artikel 16 van het decreet van 12 december 1996 dat de erelonen van de gerechtsdeurwaarder in onderlinge overeenstemming met de lastgever worden vastgesteld.

De ACTOREN VAN DE UITVOERING

► Evenredige rechten ten laste van de schuldenaar

Wanneer de gerechtsdeurwaarders beopdracht werden om bedragen terug te vorderen of te innen die door de schuldenaar verschuldigd zijn krachtens een gerechtelijke beslissing, een akte of een titel in uitvoerbare vorm, wordt er - met een minimum van twee basistarieven - een evenredig recht toegekend, berekend op de volgende schijven :

- 10 % tot 125 € ;
- 6,5 % van 126 € tot 610 € ;
- 3,5 % van 611 € tot 1 525 € ;
- 0,3 % boven 1 525 €.

Dit recht - berekend op de effectief geïncasseerde of teruggevorderde bedragen - mag, ongeacht het bedrag van de schuldvordering, 400 € exclusief taksen niet overschrijden.

► Evenredige rechten ten laste van de schuldeiser

Evenredige invorderings- of inningsrechten ten laste gelegd van de schuldeisers (behalve voor schuldvorderingen betreffende salarissen en alimentatie) :

- 12 % tot 125 € ;
- 11 % van 126 € tot 610 € ;
- 10,5 % van 611 € tot 1 525 € ;
- 4 % boven 1 525 €.

Zij mogen niet lager zijn dan 10 basistarieven, noch hoger zijn dan 1 000 basistarieven. Exclusief elke inning van vrije erelonen, gebeurt de berekening ervan op de hoofdschuldvordering of op het bedrag van de veroordeling exclusief kosten.

DE TENLASTENEMING VAN DE KOSTEN

De tenlasteneming van de kosten verschilt naargelang het feit of de gerechtsdeurwaarder tussenkomt buiten elke gerechtelijke procedure (1), in het kader van een gerechtelijke procedure (2) of in het kader van de tenuitvoerlegging (3).

► Buiten een gerechtelijke procedure

De kostprijs van de tussenkomst van de gerechtsdeurwaarder, in het kader van de minnelijke invordering of van de uitvoering van een vaststelling die niet werd bevolen door de rechter, is ten laste van de eiser.

► In het kader van een gerechtelijke procedure

De kosten gemaakt in het kader van een procedure, zoals de kosten van betekening of van de uitvoering van een vaststelling bevolen door de rechter, worden voorgeschoten door de eiser. De algemene regel wilt dat het vonnis deze kosten ten laste van de verliezende partij legt, uit hoofde van de kosten. Het gebeurt echter dat de rechter afwijkt van deze regel en dat eenieder zijn of haar eigen kosten draagt.

De ACTOREN VAN DE UITVOERING

► In het kader van de gedwongen tenuitvoerlegging

In overeenstemming met artikel 32 van de wet van 9 juli 1991, zijn de kosten van de gedwongen tenuitvoerlegging ten laste van de schuldenaar, behalve indien duidelijk is dat deze niet noodzakelijk waren op het ogenblik waarop zij gemaakt werden.

4. DISCIPLINE EN AANSPRAKELIJKHEID VAN DE GERECHTSDEURWAARDER

Door het gereguleerde karakter van het beroep van de gerechtsdeurwaarder, is deze laatste onderworpen aan een strikte deontologie, waarvan de controle afhangt van de regionale Kamer van de gerechtsdeurwaarders. Hij is eveneens onderworpen aan de controle van het toezichthoudende ministerie (het ministerie van Justitie), vertegenwoordigd door de « Procureur de la République ».

Wat de aansprakelijkheid van de gerechtsdeurwaarder betreft, deze dient bekeken te worden naargelang de gerechtsdeurwaarder aansprakelijk is jegens zijn cliënt (1) of jegens de schuldenaar (2).

DE AANSPRAKELIJKHEID VAN DE GERECHTSDEURWAARDER JEGENS ZIJN CLIËNT

De gerechtsdeurwaarder is, krachtens de lastgevingsovereenkomst die hem aan zijn cliënt bindt, aansprakelijk op het contractuele gebied van de tenuitvoerlegging van deze lastgeving.

In dien hoofde is de gerechtsdeurwaarder ten aanzien van zijn cliënt gehouden tot verschillende contractuele verbintenissen :

- **Verplichting tot zorg, zorgvuldigheid en waakzaamheid:** de gerechtsdeurwaarder moet de opdracht waarvoor hij werd beopdracht correct uitvoeren. Hij mag geen blijk geven van nalatigheid in het verloop van de verrichtingen (bijvoorbeeld een akte laattijdig betekenen) en zal aansprakelijk zijn in geval van niet-naleving, slechte tenuitvoerlegging of laattijdige tenuitvoerlegging.
- **Verplichting tot raadgeving:** de gerechtsdeurwaarder moet zijn cliënt op nuttige wijze informeren en moet hem begeleiden in de richting van de procedure die het meest is aangepast aan zijn behoeften.
- **Verplichting tot regelmatigheid van de procedurehandelingen:** de gerechtsdeurwaarder moet imperatief een volkomen efficiënte akte afleveren. Het betreft hier een resultaatsverbintenis, die de gerechtsdeurwaarder dus verhindert om zich te ontheffen van zijn aansprakelijkheid door toedoen van zijn cliënt.

De « Tribunal de Grande Instance » in wiens rechtsgebied de gerechtsdeurwaarder zijn ambt uitoefent zal bevoegd zijn om het geschil dat de schuldeiser tegenstelt aan de gerechtsdeurwaarder te beslechten.

De ACTOREN VAN DE UITVOERING

DE AANSPRAKELIJKHEID VAN DE GERECHTSDEURWAARDER TEN AANZIEN VAN DE SCHULDENAAR

De gerechtsdeurwaarder staat in voor het evenwicht en voor de naleving van de rechten, zowel de rechten van de schuldeiser als die van de schuldenaar. Zijn algemene informatieplicht, zijn verplichting tot zorg of tot zorgvuldigheid zijn alsoo eveneens van toepassing ten aanzien van de schuldenaar aangezien de gerechtsdeurwaarder instaat voor de rechten van de geadresseerde, met name inzake betekening.

De schuldenaar die van mening zou zijn schade te hebben geleden in het kader van de prestatie van de gerechtsdeurwaarder kan hiervoor genoegdoening eisen, hetzij voor de « Tribunal de Grande Instance », hetzij voor de Uitvoeringsrechter zodra de gerechtsdeurwaarder tussenkwam in het kader van de tenuitvoerlegging.

• De uitvoeringsrechter

In Frankrijk wordt de functie van uitvoeringsrechter uitgeoefend door de Voorzitter van de « Tribunal de Grande Instance » die, onder bepaalde voorwaarden, deze dienstverlening kan overdragen aan een andere rechter.

1. DE MATERIËLE BEVOEGDHEID VAN DE UITVOERINGSRECHTER

Artikel L213-6 van de Franse « Code de l'organisation judiciaire » :

« De uitvoeringsrechter neemt, op exclusieve wijze, kennis van de moeilijkheden met betrekking tot de uitvoerbare titels en de betwistingen naar aanleiding van de gedwongen tenuitvoerlegging, zelfs indien deze betrekking hebben op de grond van het recht tenzij zij niet ontkomen aan de bevoegdheid van de gewone rechtbanken.

Onder dezelfde voorwaarden, machtigt hij de bewarende maatregelen en neemt hij kennis van de betwistingen met betrekking tot de toepassing van deze maatregelen.

De uitvoeringsrechter neemt, onder hetzelfde voorbehoud, kennis van de procedure inzake beslag op onroerend goed, van de betwistingen naar aanleiding van deze procedure en van de eisen die ontstaan uit deze procedure of die hierop rechtstreeks betrekking hebben, zelfs indien deze betrekking hebben op de grond van het recht alsook van de procedure van verdeling die hieruit voortvloeit.

Hij neemt, onder hetzelfde voorbehoud, kennis van de vorderingen tot vergoeding gebaseerd op de tenuitvoerlegging of de nadelige niet-naleving van de maatregelen inzake gedwongen tenuitvoerlegging of van de bewarende maatregelen.

Hij neemt kennis van de maatregelen inzake de behandeling van de situaties van schuldoverlast van particulieren en van de faillissementsprocedure (procédure de rétablissement personnel) ».

De ACTOREN VAN DE UITVOERING

De uitvoeringsrechter behandelt dus de volgende kwesties :

► **De moeilijkheden met betrekking tot de uitvoerbare titel en de betwistingen naar aanleiding van de gedwongen tenuitvoerlegging**

De uitvoeringsrechter is met name bevoegd om kennis te nemen van de kwesties met betrekking tot :

- het bestaan van de uitvoerbare titel ;
- het uitvoerbare karakter van de titel ;
- de identificatie van de bij de uitvoerbare titel betrokken partijen.

De uitvoeringsrechter is eveneens bevoegd om met name kennis te nemen van :

- de betwisting van de regelmatigheid van het verloop van de verrichtingen inzake tenuitvoerlegging ;
- de betwisting van de toebehoren van de schuldvordering ;
- de betwisting van de eigendom van een in beslag genomen goed (vordering tot onttrekking of tot nietigheid gebaseerd op het gebrek aan eigendom van de schuldenaar) ;
- de beslagbaarheid en beschikbaarheid van de goederen.

De uitvoeringsrechter is daarentegen niet bevoegd om de geschillen met betrekking tot de betwisting van de kosten van het geding (dit wil zeggen de kosten verschuldigd aan de rechtbank en in voorkomend geval de kosten van het deskundigenonderzoek) of met betrekking tot de erelonen van de advocaat te beslechten.

De uitvoeringsrechter kan :

- de kwestieuze titel waarop de gerechtelijke vervolging gebaseerd is, interpreteren ;
- de materiële fouten die de titel die aan de basis van de maatregelen ligt bevat, rechtzetten ;
- uitspraak doen over de verjaring ingeroepen door de schuldenaar ;
- dwangsommen bevelen (de uitvoeringsrechter heeft de mogelijkheid om een beslissing gewezen door een andere rechter te voorzien van een dwangsom indien de door de eiser geopperde omstandigheden laten blijken dat dit noodzakelijk is) - de uitvoeringsrechter neemt tevens kennis van de berekening van de dwangsom (*liquidation de l'a-streinte*) die hij heeft uitgesproken of die werd uitgesproken door een andere rechter (behalve indien de rechter zich uitdrukkelijk heeft toegeëigend om hierover te beslissen of indien hij gevat blijft) ;
- de verwerving van de ontbindende clause vaststellen ;
- uitstel van betaling verlenen ;
- de tenlasteneming bepalen en het bedrag van de kosten van gedwongen tenuitvoerlegging vastleggen ;
- provisioneel de betaling bevelen van een bedrag dat hij zal bepalen ;
- de handlichting bevelen van de maatregelen inzake stillegging van de landvoertuigen ;
- de consignatie of de inbeslagneming van sommen bevelen.

De ACTOREN VAN DE UITVOERING

De uitvoeringsrechter kan daarentegen in geen enkel geval het beschikkend gedeelte van de beslissing die aan de basis van de gerechtelijke vervolging ligt wijzigen, noch hiervan de tenuitvoerlegging opschorten (behalve in het geval van de toekenning van een uitsteltermijn en inzake uitzetting).

► De bewarende maatregelen en de betwistingen met betrekking tot de toepassing ervan

De uitvoeringsrechter is bevoegd om de bewarende maatregelen te machtigen alsook om kennis te nemen van elk geschil dat is ontstaan naar aanleiding van de tenuitvoerlegging van een bewarende maatregel :

Een bewarende maatregel machtigen

Wanneer de schuldeiser een bewarende maatregel wenst te kunnen toepassen zonder in het bezit te zijn van een uitvoerbare titel (zie fiche nr. 1), kan hij een beroep doen op de uitvoeringsrechter opdat deze laatste, na te hebben gecontroleerd dat de schuldvordering in het beginnel ervan gegrond is en dat er omstandigheden bestaan die een bedreiging kunnen vormen voor de invordering hiervan, deze maatregel machtigt.

Kennis nemen van elk geschil ontstaan naar aanleiding van de tenuitvoerlegging van een bewarende maatregel

De uitvoeringsrechter is met name bevoegd om kennis te nemen van de betwistingen met betrekking tot de regelmatigheid van de uitvoeringshandelingen en van de aanwendingsprocedure van de bewarende maatregel of van de handelingen met betrekking tot de omzetting van de bewarende maatregel in een uitvoerende maatregel (zie fiche nr. 1).

► Het beslag op onroerend goed

De uitvoeringsrechter is bevoegd om kennis te nemen van de procedure inzake beslag op onroerend goed, van de betwistingen naar aanleiding van deze procedures, alsook van de eisen die ontstaan uit deze procedure (zie fiche nr. 4).

► De eisen tot vergoeding gebaseerd op de tenuitvoerlegging of nadelige niet-naleving van de maatregelen inzake gedwongen tenuitvoerlegging of van de bewarende maatregelen

De uitvoeringsrechter is bevoegd om kennis te nemen van de eisen tot vergoeding zodra zij in het kader passen van maatregelen inzake gedwongen tenuitvoerlegging of bewarende maatregelen. Het kan gaan om :

- een eis tot vergoeding wegens verkeerde uitvoering te wijten aan de schuldeiser ;
- een eis tot vergoeding wegens onrechtmatig verzet van de schuldenaar ;
- een aansprakelijkheidsvordering van derden die gehouden zijn om hun medewerking te verlenen aan de maatregelen inzake tenuitvoerlegging ;
- een aansprakelijkheidsvordering van de uitvoeringsambtenaren, met name van de gerechtsdeurwaarders, wanneer deze laatste door de schuldenaar werd ingezet.

De ACTOREN VAN DE UITVOERING

2. DE TERRITORIALE BEVOEGDHEID VAN DE UITVOERINGSRECHTER

DE GEMEENRECHTELIJKE BEVOEGDHEID

Artikel 9 decreet nr. 92-755 van 31 juli 1992 tot instelling van nieuwe regels met betrekking tot de burgerlijke procedures inzake tenuitvoerlegging voor de toepassing van de wet nr. 91-650 van 9 juli 1991 houdende hervorming van de burgerlijke procedures inzake tenuitvoerlegging :

« Tenzij anders bepaald, is de territoriaal bevoegde uitvoeringsrechter, naar keuze van de eiser, diegene van de plaats waar de schuldenaar verblijft of diegene van de plaats van tenuitvoerlegging van de maatregel. Wanneer een eis voor één van deze rechters werd gebracht, kan deze niet voor de andere rechter worden gebracht. Wanneer de schuldenaar in het buitenland vertoeft of wanneer de plaats waar hij verblijft onbekend is, is de bevoegde rechter diegene van de plaats van tenuitvoerlegging van de maatregel ».

De eiser beschikt dus, in principe, over een keuze van bevoegdheid tussen de uitvoeringsrechter van de verblijfplaats van de schuldenaar of die van de plaats van tenuitvoerlegging van de maatregel, behalve indien een bijzondere tekst hierover anders beslist (zie hieronder).

DE BIJZONDERE BEVOEGDHEIDSREGELS

Er bestaan verschillende veronderstellingen waarin de territoriale bevoegdheid van de uitvoeringsrechter (JEX) afwijkt van de gemeenrechtelijke regels :

MAATREGELEN	BEVOEGDE UITVOERINGSRECHTER
Bewarende maatregelen (zie fiche nr. 1)	- Uitvoeringsrechter of Voorzitter van de Rechtbank van Koophandel van de plaats waar de schuldenaar verblijft (<i>art 211 D.92</i>) - Uitvoeringsrechter of Voorzitter van de Rechtbank van Koophandel die de maatregel gemachtigd heeft of van de plaats waar de schuldenaar verblijft (<i>art 218 D.1992</i>) - Uitvoeringsrechter van de plaats waar de in beslag genomen goederen zich bevinden (<i>art 219 D.92</i>) - Uitvoeringsrechter van de plaats waar de schuldenaar verblijft (<i>art 242 D.92</i>) - Uitvoeringsrechter van de woonplaats van de schuldenaar (<i>art 245 D.92</i>)
Uitvoeringsmaatregelen op de voertuigen (zie fiche nr. 3)	- Uitvoeringsrechter van de plaats waar de schuldenaar verblijft (<i>art 166 D.92</i>) - Uitvoeringsrechter van de plaats waar het voertuig stilligt (<i>art 173-4 D.92</i>) - Uitvoeringsrechter van de plaats waar de persoon die is gehouden tot de overhandiging verblijft (<i>art 176-3,177-5 D92</i>)

De ACTOREN VAN DE UITVOERING

MAATREGELEN	BEVOEGDE UITVOERINGSRECHTER
Beslag op in een brandkast geplaatste goederen (zie fiche nr. 3)	Uitvoeringsrechter van de plaats waar de in beslag genomen goederen zich bevinden (art 273, 275-6, 280 D.92)
Beslag op onroerend goed (zie fiche nr. 4)	- Uitvoeringsrechter van de TGI in wiens rechtsgebied het in beslag genomen gebouw gelegen is (art 2 D.2006) - Uitvoeringsrechter van de rechtbank in wiens rechtsgebied het in beslag genomen gebouw waar de schuldenaar verblijft gelegen is of, bij gebreke, in wiens rechtsgebied één van de gebouwen gelegen is, in de veronderstelling van meerdere in beslag genomen gebouwen (art 3 D.2006)
Uitzetting	Uitvoeringsrechter van de plaats waar het gebouw gelegen is (art 66 L.91)
Bewarend beslag op lichamelijke roerende goederen	- Uitvoeringsrechter van de plaats waar de geadresseerde van de akte verblijft (art 141-4, 146-3 D.92) - Uitvoeringsrechter van de plaats waar diegene aan wie het goed wordt teruggegeven verblijft (art 142 D.92) - Uitvoeringsrechter van de plaats waar de derde houder verblijft (art 147 D.92)
Bewarend beslag op rechterlijk bevel	Uitvoeringsrechter van de plaats waar de schuldenaar verblijft (art 149 D.92)
Beslag op schuldvorderingen (<i>Saisie-attribution</i>) en beslag op vennootschapsrechten	Uitvoeringsrechter van de plaats waar de schuldenaar verblijft (art 655, 183-3 D.92)
Beslag tot revindicatie	- Uitvoeringsrechter die het beslag machtigt of van de plaats waar de persoon die gehouden is om het goed af te leveren of terug te geven verblijft of de Voorzitter van de Rechtbank van Koophandel van diezelfde plaats (art 156 D.92) - Uitvoeringsrechter van de plaats waar de goederen zich bevinden (art 157 D.92) - Uitvoeringsrechter van de plaats waar de houder verblijft (art 162 D.92)
Inbeslagneming-verkoop	- Uitvoeringsrechter van de plaats van het beslag (art 98, 117 D.92) - Uitvoeringsrechter van de plaats waar de derde verblijft (art 106 D.92)
Verdeling van de gelden	Uitvoeringsrechter van de plaats van de verkoop

3. DE PROCEDURE VOOR DE UITVOERINGSRECHTER

HET BEGINSEL : EEN MONDELINGE EN TEGENSPREKELIJKE PROCEDURE

► De dagvaarding

In principe wordt de uitvoeringsrechter gevat door middel van een dagvaarding. De gemeenschappelijke regels met betrekking tot de gedinginleidende aktes zijn van toepassing. De dagvaarding moet gemotiveerd worden in feite en in rechte.

De ACTOREN VAN DE UITVOERING

In de mate waarin het om een mondelinge procedure gaat, kunnen de partijen, op elk ogenblik van het geding, per aangetekend schrijven met bericht van ontvangst hun middelen uiteenzetten aan de uitvoeringsrechter, onder voorbehoud dat zij voorafgaand ter kennis van de tegenpartij werden gebracht per aangetekend schrijven met bericht van ontvangst voor de zitting.

De vertegenwoordiging per advocaat is niet verplicht (behalve inzake beslag op onroerend goed). De eiser of de verweerder mag zich persoonlijk melden. De partijen mogen zich echter, indien zij dit wensen, laten bijstaan door een advocaat, hun echtgenoot, hun partner, of de persoon met wie zij een wettelijke samenleving hebben afgesloten, hun bloed- of aanverwanten in rechte lijn, in de zijlijn tot en met de derde graad, ten slotte de personen die uitsluitend zijn tewerkgesteld bij hun personeelsdienst of bij hun onderneming. Deze lijst is limitatief. Op die manier kan de gerechtsdeurwaarder bijvoorbeeld niet de schuldeiser vertegenwoordigen voor de uitvoeringsrechter.

► Het vonnis

De door de uitvoeringsrechter gewezen beslissing is van rechtswege uitvoerbaar in de mate waarin het beroep tegen het gewezen vonnis geen opschortende werking heeft (zie fiche nr. 1). Zij wordt aangezegd aan de partijen door de rechtbank. De partijen zijn vrij om over te gaan tot de betekening van het vonnis.

► Het beroep tegen het gewezen vonnis

De beslissing gewezen door de uitvoeringsrechter is vatbaar voor beroep voor het Hof van Beroep. Dit beroep dient ingesteld te worden binnen de 15 dagen. Dit heeft geen opschortende werking, maar diegene die door de tenuitvoerlegging wordt benadeeld kan een eis tot opschorting van de tenuitvoerlegging indienen.

HET BIJZONDERE GEVAL VAN DE AANHANGIGMAKING OP VERZOEK

De uitvoeringsrechter kan beschikkingen op verzoek wijzen in drie veronderstellingen :

- Wanneer de wet dit uitdrukkelijk voorziet (zoals het geval is wanneer de schuldeiser, die niet over een uitvoerbare titel beschikt, van de rechter de machtiging wenst te bekomen om een bewarende maatregel aan te wenden) ;
- Wanneer de omstandigheden vereisen dat op niet-tegensprekelijke wijze een noodmaatregel wordt genomen ;
- Wanneer de gerechtsdeurwaarder die gelast is met de tenuitvoerlegging van de titel de machtiging van de uitvoeringsrechter nodig heeft om een bepaalde handeling te kunnen vervullen (zoals het geval is wanneer de gerechtsdeurwaarder de goederen van een schuldenaar in beslag wenst te nemen die in de woonruimte van een derde zijn opgeslagen).

De ACTOREN VAN DE UITVOERING

De indiening van een verzoekschrift ter griffie van de uitvoeringsrechter neemt de gemeenschappelijke regeling inzake de procedures op verzoek in acht (indiening van het verzoekschrift in twee exemplaren, motivering van het verzoek, voorlegging van de aangevoerde stukken, voorbereiding van een ontwerp van beschikking). De partijen kunnen hun verzoekschrift echter persoonlijk indienen of door bemiddeling van elke mandataris. De gerechtsdeurwaarder kan dus beopdracht worden om een verzoekschrift in te dienen voor de uitvoeringsrechter in naam van zijn cliënt.

De door de uitvoeringsrechter gewezen beschikking, die gemotiveerd moet worden, is uitvoerbaar op de minuut (zie fiche nr. 1). Zij blijft echter voorlopig.

Een afwijzende beschikking kan het voorwerp uitmaken van hoger beroep binnen de 15 dagen vanaf de uitspraak ervan. De beschikking die het verzoekschrift inwilligt kan betwist worden voor de uitvoeringsrechter die deze gewezen heeft.

- Januari 2012 -

Voor meer informatie, contacteer eje@europe-eje.eu

Het EJE-project werd gefinancierd door de Europese Commissie

Dit document verbindt alleen zijn auteur.

De Europese Commissie kan niet verantwoordelijk worden gesteld voor enig gebruik dat wordt gemaakt van de hierin opgenomen informatie.

